

DELA VSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 32.

Sreda, 22. aprila 1931.

Leto VI.

Prvi majnik je pred durmi.

V nekaj dneh bo prvi majnik. Ministrstvo za notranje stvari je objavilo Zedinjenim delavskim strokovnim organizacijam Jugoslavije, da veljajo glede praznovanja prvega majnika iste odredbe, kakor lani.

Praznovanje, t. j. ustavev dela dne prvega majnika ni prepovedana, ker je čisto zasebna zadeva delavcev in nameščencev. Prepovedani so shodi, zborovanja, svečane manifestacije, pa bodisi z zabavami, predavanji, konferencami, prav posebno pa ulične manifestacije.

Delavstvo naj upošteva te odredbe ter dostojno izvede praznovanje tudi letošnjega prvega majnika.

Prvi majnik velja skrajšanju delovnega časa, socialnemu, invalidnemu in starostnemu zavarovanju, zadostni zaščiti delavstva in nameščenstva.

Po drugih državah bodo socialisti manifestirali za te zahteve ter za svetovni mir, za razorožitev in proti fašističnemu nacionalizmu, ki hoče v prilog kapitalizmu podjarmiti narode s svojo borbo proti demokraciji.

Ti veliki cilji socialističnega gibanja so v prid vsemu človeštvu.

Kam brodari Romunija?

Vlada — oseb.

Titulescu ni mogel sestaviti koncentracijske vlade. Zato je nameraval sestaviti vlado oseb. Politična kriza se je pa že v soboto preokrenila. Kralj je poklical k sebi Titulescuja in mu rekel, da mora postati notranji minister Argetoianu. Titulescu predloga ni sprejel. Zvečer pa je kralju vrnil mandat.

S sestavo vlade je nato bil poverjen profesor Jorga, ki je upošteval kraljev predlog. V vladi so predsednik Jorga, notranji minister Argetoianu itd.

Značilno za novo vlado oseb je, da pripada Jorga stranki, ki ni hotela sodelovati v koncentracijski vladi, kar bi značilo, da se uvaja vlado osebnosti v Romuniji prikrita diktatura spriču gnilih strankarsko-političnih razmer v državi.

Potek krize, ki se je reševala zahrbtno, pa tudi kaže, da je bil namen, sestaviti vlado — osebnosti.

V kratkem bo zopet sklican parlament. Če dobi nova vlada nezaupnico, kar je najverjetnejše, bo razpustila parlament in namen je dosežen.

Briand ima nov načrt

Protí nemško-avstrijski uniji.

Briandu gre za hegemonijo Francije v Evropi. Zato predlaga nov načrt, ki pomeni pravzaprav novo carinsko vojno, po katerem naj bi prebitke žita kupile v agrarnih državah industrijske države. Francija hoče v tem pogledu nuditi največje olajšave. V ta blok je povabil Briand Romunijo, Jugoslavijo, Poljsko, Madžarsko in Bolgarijo ter industrijske države, ki uvažajo žito (to je tudi Čehoslovaško). Avstriji in Nemčiji Briand tega načrta ni sporočil. O tem načrtu bodo sklepali že 15. maja t. l. Madžari načrtu ne zaupajo, Italija ga odobrava. Inicijativa je politično prestižno vprašanje Francije, ki pa znatno zmanjšuje resnost prvega Briandovega predloga o evropski uniji.

Po revoluciji v Španiji.

Proces proti zadnjemu diktatorju.

»Neue Freie Presse« javlja iz Madrida, da bo general Berenguer obtožen radi usmrčitve dveh stotnikov-revolucionarjev, ki sta bila povodom decembarskih nemirov v Jaci obsojena na smrt in ustreljena.

Cerkveni krogi so se pomirili. Duhovniki, katerih v Španiji kar mr-goli, se niso upali prve dni po izklicanju republike v duhovniških oblekah na ulico, temveč v civilnih. Toda vlada je izjavila, da noče cerkvi nič žalega, ako se bo napram republiki držala nevtralnno. Na noben način pa ne bo trpela agitacije s prižnic. Vojakov se ne sme več siliti k nedeljskim mašam. Veliko nun je zapustilo samostane; te se pa sedaj že vračajo.

Proti begu kapitala. Na meji pri San Sebastianu so cariniki zaplenili vojvodinji Albe 750.000 pezeta. Od tega so 745.000 naložili na ime lastnice v neki banki.

Alfonz v denarni stiski? Pariški list »Liberte« poroča, da razkralj Alfonz trpi na pomanjkanju denarja, dasi se povdarja, da je kraljica na begu vzela s seboj kronskih biserov v vrednosti nad 250 milijonov frankov. Kralj si je že moral pri dobrih prijateljih izposoditi 280 tisoč frankov!

Kraljevo zlato baje že na Poljskem. Iz Prage poročajo: Že pred meseci je bilo govora o tem, da se bo v slučaju abdikacije preselil na posestvo svojega sorodnika, poljskega grofa Zamojskega. Sedaj pa se poroča, da je pred dnevi prispelo na ta prostor pet vagonov zabojev iz Madrida. Domneva se, da se v vagonih nahajajo zlati in srebrni pred-

meti ter druge dragocenosti kraljeve palače.

Cesa dolže španskega kralja? Inozemski listi poročajo: Predvsem je kralj odgovoren za izigravanje ustave. Kar se tiče Maroka, se kralju očita, da je leta 1921 zakrivil poraz v Maroku, kjer je padlo na tisoče španskih vojakov, ki jih ima on na vesti. Parlament je hotel l. 1923 krivce klicati na odgovornost. Toda največji krivec je bil kralj sam, drugi glavni krivec pa je bil poznejši diktator, general Berenguer. Da bi ušel neprijetnostim, se je kralj zatekel k vojaški diktaturi. Dolga leta je trajala borba proti kralju, v kateri so se udeleževali najodličnejši možje Španije. In Sanchez Guerra je te dni izjavil: Kar se vseje, to se požene!

Prekrstitev španskih vojnih ladij. Vojni minister je sporočil, da je predsednik najvišjega vojnega ter mornariškega sveta gen. Cavalcanti odstopil ter da ga je zamenjal general Burguette, ki je bil še pred kratkim zaprt. Ministrski svet je sprejmenil imena španskih vojnih ladij. Bojna ladja Alfonz XIII. se bo imenovala »Espana«, bojna ladja »Kraljica Viktorija Eugenia« bo od sedaj »Republica« in križarka »Principe Alfonz« pa se bo imenovala »Libertad«.

Delovni minister je obvestil ministrski svet, da je Posada, ki je določen kot zastopnik Španije za Ženevo, prejel nalog, da sporoči Mednarodnemu uradu dela, da Španija ostane članica tega urada ter je trdno odločena podpisati mednarodne konvencije socialnega značaja.

Antiparlamentarni režim v Romuniji.

Kaj pravi predsednik nove rumunske vlade.

Prof. Jorga modruje. — Kralj zadovoljen.

Deklaracijo vlade poda Jorga na seji skupščine. Pričakuje pa, da bo parlament kmalu razpuščen. Volitve bodo morda že prihodnji mesec. Uvesti hoče najstrožjo kontrolo v državnem gospodarstvu. Predvsem hoče odstraniti parasite političnega režima.

Casnikarjem je izjavil predsednik, da prevzame samo one zakone, ki jih je narod asimilirail. Glede parlamenta je izjavil, da mu ne bo dal v roko orodja za samomor. Če pa hoče parlament izvršiti samomor, to lah-

ko stori. Jorgu ne bo trpel nobenih vznemirjajočih pokretov.

Parlament bo sklican dne 5. maja. Od zaupnice vladi je odvisen obstoj parlamenta.

Tudi kralj je ob prisegi ministrov izjavil, da je zadovoljen z njimi, ker so se otrsli gotovih političnih pomislekov. Pooblašča jih, da najdejo pravo pot za blagor države.

To je jedro demokracije nove rumunske vlade, ki po navedeni vsebini izjave ne reflektira mnogo na demokratični parlamentarizem.

Deželnozborske volitve na Gornjeavstrijskem.

Heimwehr likvidirana. — Socijalisti pridobili dva mandata. Tudi Schoberjeva zveza z Landbundom poražena.

Pri nedeljskih volitvah v deželni zbor in v občinske svete v mestih Linz in Steyr so odnesli največjo zmago krščanski socijalci — na glasovih, ne toliko na mandatih, ker so samo enega pridobili. Socijalisti so napram jesenskim volitvam sicer nekoliko nazadovali na glasovih, toda pridobili so dva nova mandata.

Naravnost katastrofalno pa so bili tepeni Heimwehrovci, ker so izgubili 20 tisoč glasov in ne dobe nobenega mandata. Nadalje je bil hudo poražen gospodarski blok — Schober — Landbund, ki je izgubil 22.000 glasov napram jesenskim volitvam. Samo narodni socijalisti so pridobili okrog 4000 glasov. Deželni zbor šteje 48 mandatov in sicer: kršč. soc. 28, socijalisti 15, gosp.

blok — Schober — Landbund 5. Skupaj 48 mandatov. Stari deželni zbor je sestojal iz 60 mandatov in so imeli kršč. soc. 34, socijalisti 16, Velenemci 10. Po ključu prejšnje razdelitve mandatov bi pripadalo kršč. soc. 27, socijalistom 13 in velenemcem 8. Socijalisti pošljejo v zvezni svet namesto dosedanjega enega poslanca dva na račun velenemcev. Tudi v občinski svet v Linzu pride zopet 32 socijalističnih zastopnikov od skupno 60. Istotako so socijalisti dobili zopet dvetretjinsko večino, 22 mandatov, v obč. svetih v Steyru. Pri teh sicer bolj lokalnih volitvah je največjega pomena popoln poraz Starhembergovih fašistov, ki so skoraj že »ogrožali« tudi inozemstvo.

Albert Thomas v Jugoslaviji.

Prihod v Ljubljano dne 24. t. m. ob 19.24 uri.

Konec tega meseca pride v Jugoslavijo ravnatelj Mednarodnega urada dela s. Thomas. Obiskal bo Ljubljano, Zagreb, Beograd in Sarajevo. Ogledal si bo socialne ustanove in stopil v stik oficijelno z interesi in oblastmi. V Ljubljano prispe dne 24. t. m. Thomas potuje uradno v informacijske svrhe.

V Trboveljskih premogokopih se dela.

Dobave za državne železnice.

V soboto so sporočili iz Beograda, da je med Trboveljsko premogokopno družbo in državo sklenjena pogodba za dobavo večje množine premoga. Za mesec april je naročenih 27.500 ton premoga. Družba je zaradi tega naročila, da se je v pondeljek, dne 20. t. m. pričelo zopet obratovati v vseh družbinskih revirjih.

Obvestilo ne pove, v kolikem obsegu in za kakšno dobo je bila sklenjena dobavna pogodba z državo. Zato je potrebno, da se ukrenejo vse potrebne mere, da se naročila ne ustavijo in da se rudarjev ne izroči zopet dosednji grozni preizkušnji in bedi.

Za nas ni nikakršnega dvoma, da Trboveljska premogokopna družba ne bi mogla dobavljati, če hočemo tako reči, premoga po konkurenčnih pogojih, razen če je vezana s kakšno kartelno pogodbo, ali če s premogovniki spekulira. V teh primerih pa sme država tudi kaj ukreniti v javnem interesu. Jugoslavija vendar ni domena, v kateri naj bi se tuji kapitalizem samo debelo pasel, neglede na veliko škodo, ki jo kapitalistično postopanje povzroča.

Predsednik avstrijskega parlamenta umrl.

Matija Eldersch.

V pondeljek zjutraj je nenadoma umrl na Dunaju predsednik avstrijske zbornice Matija Eldersch.

Pokojni Eldersch je pripadal vodilnim članom socialne demokracije iz delavskih vrst ter se je zlasti udeleževal kot zadrugar in politik. Poslanec za Šlezijo je bil že pred vojno. Sedaj je bival na Dunaju stalno ter se po vojni jako živo udeleževal v delavskem gibanju.

Bolgarska vlada pred krizo.

Nove volitve.

V soboto je bilo zaključeno zasedanje bolgarskega parlamenta. Zaključil ga je kralj s svojo poslanico, kar znači, da pričinja vladna kriza. Po mnenju javnosti bo po odstopu Ljapčeve vlade imenovana nova vlada, z mandatom, da izvede parlamentarne volitve. Ni pa še pričakovati, da se z imenovanjem nove vlade in volitvami razčisti klaverni politični položaj v Bolgariji.

Nemško-avstrijski dogovor pred društvom narodov.

Avstrijska vlada je že pristala, da se naj o nemško-avstrijskem dogovoru razpravlja v Društvu narodov. Isto izjavo poda tudi nemška vlada. Izjavi sta uspeh Hendersonovega posredovanja.

Angleški konservativci so zopet pogoreli.

Nezaupnica delavski vladi odklonjena.

V angleškem parlamentu ima delavska stranka 274 poslancev, konservativci 259, liberalci 58 in neodvisnih poslancev je 16. Zato ni čudno, če konservativci, industrijalci in veleposestniki, kakor so, vedno iznova predlagajo delavski stranki nezaupnico, češ, enkrat se že posreči. V četrtek je bilo zopet tako glasovanje o nezaupnici. Macdonald je zagrozil, da razpusti parlament in razpiše nove volitve, če se nezaupnica sprejme. Toda pri glasovanju je nezaupnica zopet ostala v manjšini. Za nezaupnico je glasovalo samo 251 poslancev, proti nezaupnici pa 305.

Poraz konservativcev je zopet znatno utrdil položaj delavske vlade in konservativci bodo po tem moralnem mačku vsaj nekaj mesecev dali parlamentu mir s svojimi nezaupnicami. Očividno pa je že danes, da bi v slučaju novih volitev utegnili delavska stranka samo pridobiti na moči.

Obnova pogajanj med Francijo in Italijo

Gre za pomorski sporazum.

Konferenca glede pomorske razorožitve med Francijo in Italijo se v Londonu nadaljuje. Strokovnjaki menijo, da pride med državama do trajnega sporazuma. S tem bi bil sklenjen dogovor petih držav, in sicer Francije, Anglije, Italije, Zedinjenih držav in Japonske.

Fašizem na zatonu

v Nemčiji in v Nemški Avstriji.

Razkolu avstrijskih fašistov je sedaj sledil razkol nemških fašistov. Samo, da je nemški razkol izbruhnil z veliko hujšo silo. Zdelo se je, da nemški Mussolini — Hitler — nima tekmeča in da se mu res pokorava vse takorekoč na slepo. Toda temu ni tako. Pojavil se je neki kapetan Stennes, ki že ustanavlja lastno stranko. Baje je že pridobil nekoliko narodno - socialnih državnih poslancev. Toda masa ni kdo ve kako stanovitna, kajti dnevno nastajajo nove situacije. Mogoče je, da se bo še več generalov pojavilo, med katerimi se bo potem začela borba za — »narod« prav na kitajski način. Ker pa mase niso posebno dovezetne za vojno med generali, katerim baje zelo primanjkuje denarja, brez katerega ni mogoče vzdrževati vojske, zato baje že v trumah dezertirajo h komunistom.

Enoletna vojaška služba v Grčiji. V Grčiji imajo nov vojaški zakon, po katerem se zniža vojaška službovanje na eno leto.

Doma in po svetu.

Kakor v starodavnih časih. Gospodje okoli »Jugoslovana« bi res radi imeli take razmere, kakor v starodavnih časih. Če kdo zapiše ali reče še tako neumnost, pa bi moral ves svet molčati. Da, tako bi radi, toda to je nemogoče, ker živimo v nekoliko bolj prosvetljenih časih. Trde določbe načrta rudarskega zakona so bile za delavstvo krivične, ker so omejevale njega državljanske pravice. **Opozoriti na te slabosti načrta je bila dolžnost vseh onih, ki se bočejo ravnati po manifestu od 6. januarja, ker ta poudarja, da se hoče poslušati glas vseh državljanov, oziroma podanikov.** Tak smisel današnjega stanja se je oficielno večkrat poudarjal. In če potem neki list napiše, da je tako opozarjanje — državi škodljivo, ne moremo reči drugega, kakor da hoče zadušiti v kali tudi stvarna mnenja in argumente. Nam bi sicer ne bilo treba opozarjati na ta njegov lapsus, ker ga je vsak čitatelj opazil sam. Ali kot časnikarji smo morali reagirati na popolnoma krivo mnenje, ki je bilo suflirano javnosti. Omenjeni list trdi dalje, da se mi postavljamo proti nacionalni miselnosti, dalje, da uvajamo »psovanje« itd. ter da bo »Jugoslovana« menda preskrbel, da se to ne bo več godilo. (Morda je to grožnja z denunciacijo?) Na to poudarimo samo navedeno. Šlo je za bistvene določbe zakonskega načrta v škodo delavstva. Mi nismo krivi, če je ravno ta list imel nesrečo, da je tako nerodno pobijal upravičene predloge, ko bi bil moral vendar vedeti, da sme vsak državljan povedati svoje mnenje in da izpremembe določb zakonskega načrta, ki so bile v škodo delavstvu, niso protidržavna akcija, ampak v njih interesu. Isti list se je tudi pravzaprav spomnil, ko smo ga mi opozorili, da je za razmere v rudarstvu odgovoren predvsem kapitalizem, ne pa država.

Kršč. soc. »Pravica« o Karlu Marxu. Zadnja »Pravica« piše, da gre boj, ki ga vodijo proti Marxovemu nauku, proti kulturnemu gibanju, ki ima sigurno bodočnost, to pa zaradi tega, ker hoče priboriti po kapitalističnem družabnem redu v bedo pahnjenemu ljudstvu lepšo bodočnost, plemenitejši družabni red. Marxovo življensko delo »Kapital« je gotovo prežeto velike ljubezni do zaslužnega proletarijata. Zato je tudi visoko nprastveno. Prav tako je lepa idealistična postava Marxov zvesti in iskreni prijatelj Friderik Engels. Oba sta zgodovinski osebi, ki sta zapisani v zgodovini človeštva z zlatimi črkami. Kajti nauki zeni-jalnega in največjega ekonoma sveta bodo postali in že postajajo last milijonov izmed vseh narodov. Karl Marx je doprinesel na polju politične ekonomije isto, kakor Kopernik na polju astronomije. V politični ekonomiji je odkril Marx resnico in pokazal, da ni denar produktiven z

ozirom na vrednost, da ne more ploviti in donati sadov, da ne more roditi več denarja ali vrednosti, kakor jo ima; istotako ne druga produkcijska sredstva, orodje, stroji, ampak da je povzročitelj in izvor vsake vrednosti edino samo človeško delo. Tako »Pravica«. — Ta izvajanja sicer kažejo, da jih v precejšnji meri narekuje čustvenost, če ne celo demagogija. Vendar jih je treba registrirati, da se ne pozabijo. »Pravica« je že večkrat čisto drugače pisala in ne more pričakovati, da bi se zaupalo njenim besedam, dokler ni videti njenih dejanj. Če je stvar taka, čemu sploh ustanavlja svoje organizacije in dela zgago med delavstvom? Seveda se bo »Pravica«, če hoče resnično in iskreno sprejeti marksizem, ki ga smatra za kulturno gibanje, morala odpovedati verski intolerantnosti in klerikalni agresivnosti, kakor tudi vsakemu nacionalnemu fanatizmu, tudi slovenskemu. Če tega noče, naj raje lepo ostane na stališču papežev enciklike »Rerum novarum«. Spoštujemo poštenega nasprotnika, zaničujemo pa lažnjivega in hinavskega prijatelja.

Romanje v Rim. Krščanski socialci nameravajo letos prirediti romanje v Rim v proslavo papežev enciklike »Rerum novarum«. Čudno se vidi, da hočejo težko zasluženi denar zapravljati v fašistični Italiji. Če jim je že tako potrebna proslava papežev enciklike, bi to lahko opravili doma. Socijalno vzgojnega v Italiji ne morejo videti ničesar. S tem svojim korakom izkazujejo tudi slabo uslugo svojim lastnim prijateljem, italijanskim katoliškim socialcem, ki morajo živeti v emigraciji. Ali bo don Sturzo tudi prišel na proslavo v Rim? Res je škoda denarja za Mussolinijev Rim. Potne liste za Italijo bodo sicer krščanski socialci dobili, ker jih fašisti nimajo niti za tako nevarne, kakor starega škofa Jegliča, ki so ga porinili nazaj čez mejo. Naj bi raje šli julija na Dunaj na delavsko olimpijado, ki jo priredi socialistična delavska sportna internacionala. Tam bodo videli mogočno armado organiziranega marksističnega delavstva in kaj je rdeča dunajska občina storila za delavce in za njihovo blagostanje.

Velika brezposelnost privatnih nameščencev. Iz poročila glavnega sekretarijata »Saveza privatnih nameštenika Jugoslavije« za IV. zvezni kongres, kateri je sklican za 24. maja t. l., se vidi, da je ta zveza na brezposelnih podporah izplačala v letih 1927, 1928, 1929 in 1930 znesek od 659.000 Din. Brezposelne podpore te zveze znašajo 480 do 1440 Din mesečno, a izplačuje se po starosti članstva skozi 4 do 20 tednov. Ta zveza, sicer največja zveza privatnih nameščencev v naši državi, organizacijsko obsega komaj 10% privatnih nameščencev, zaposlenih v našem

Nizza, april. Na veliki Mednarodni izložbi medicinskih preparatov, ki se je vršila v tekočem mesecu, so bili odlikovani domači preparati »Alga« za masažo in »Energin« za pojačenje krvi živčevja in apetita z najvišjim odlikovanjem, z zlato kolajno, z velikim častnim pokalom in diplomom.

gospodarstvu. In če je samo ta zveza izplačala tako veliko vsoto svojim nezaposlenim članom, tedaj je to znak, da je nezaposlenost privatnih nameščencev pri nas zares velika.

Srečo vsak rad razkazuje, posebno dragim prijateljicam. Mlada gospodinja se ne pobaha, vendar je ponosna na svoje delo in pripoveduje: »Zlatorog mi lo mi pomaga varovati in ohraniti dragoceno perilo!«

Bolgarska vlada je prepovedala praznovanje prvega maja. Notranje ministrstvo je prepovedalo vsakršno praznovanje prvega majnika. Vlada je namreč v krizi.

Avstrijski tirolski Nemci se jeze na Italijo. Avstrija je sklenila z Italijo prijateljsko pogodbo, s katero je Mussolini obljubil Nemcem v Italiji večje kulturne pravice. Tirolski poslanci so bili v parlamentu proti pogodbi. Sedaj se je pa pokazalo, da je Mussolini Avstrijce potegnil, ker so se razmere za Nemce v Italiji v enem letu jako poslabšale. Nemcem prepušča enako kakor Slovanom celo nemško besedo, kaj da bi se smelo govoriti o kulturnem delu za manjšine. Nemce zapirajo in mučijo po ječah. Emigrantski list »Südtiroler Volksschutz« apelira, da naj se prijateljstvo z Italijo odkloni, ki ni pravi nič miroljubno, čeprav Mussolini govori po radiu o svoji miroljubnosti.

Razpust celovškega občinskega sveta. Kot smo že poročali, se novoizvoljeni občinski svet v Celovcu ne more konstituirati, ker nima nobena stranka večine, da bi mogla izvoliti novega župana. Socijalisti imajo 11 mandatov, klerikalci 9, narodni socialci 8 in velenemci 4 mandate. Splošno se računa z razpustom občinskega sveta.

Tudi koroški Slovenci za carinsko unijo z Nemčijo. Glasom poročila »Tagespost« iz Celovca je koroški deželni kulturni svet sprejel resolucijo, v kateri radostno pozdravlja nameravano carinsko unijo med Avstrijo in Nemčijo ter poziva vlado, da naj energično nadaljuje po začrtani poti. »Interesantno je« piše »Tagespost«, »da je zastopnik Slovencev v deželno-kulturnem svetu monsignore Zagorc stavil dodatni predlog, da se naj protestira proti vmešavanju inozemstva v avstrijsko-nemške zadeve!«

Heimwehrovci pripravljajo v poletni sezoni zopet celo vrsto oboroženih izletov po raznih krajih Avstrije. Schutzbund izjavlja, če se to zgodi, bodo tudi socialistične obrambne organizacije poskrbele za protiakcije. Obenem pa imajo letos Heimwehrovci proti sebi tudi hitler-

Jack London:

Izgubljeni obraz.

Jakaga je stopil k poglavarju in mu nekaj zašepetal na uho; ta je dejal:

»Kako pa se bom mogel prepričati o učinkovitosti tvojega leka?«
»To je kaj lahko. Najprej me boš pustil v gozd...«

Vnovič je Jakaga zamrmral nekaj besed na uho Makamuku, ki se ga je očividno zopet loteval dvom.

»Lahko pošlješ dvajset mož,« je nadaljeval Subienkow, »da me bodo nadzirali. Nujno je, razumeš, da si preskrbim jagod in korenin, iz katerih se dela lek. Ko bo to opravljeno, mi pripelješ dvoje sani, na katere bodo poprej tvoji ljudje natovorili bobrove kože, ribe in mojo puško. Potem daš svoje ukaze šestim možem, ki naj me spremljajo, in kadar bo vse nared, se namažem po vratu s svojim lekom, vidiš, takole, in ležem na tole klado. Najčvrstejši od tvojih podložnikov potlej lahko prime svojo sekiro in zamahne z njo trikrat po vratu. Ako ti je ljubše, udariš pa kar sam.«

Makamuk je kar zijal, srebaje to zadnjo in nečuvno čarobo krznarskih tatov.

»Razume se, kajpada,« je popravil Poljak, »da se bom smel med vsakim mahljajem na novo nadrgniti z lekom. Sekire so ostre in težke in v tej točki ne sme biti nespornazuma.«

»Vse, kar zahtevaš, se ti dovoli!« je vzkliknil Makamuk ves iz sebe od radosti. »Začni takoj pripravljati svoj lek.«

Subienkow je pritajil veselje, ki ga je prešinjalo. Igral je obupno igro, ki bi jo bil ob najmanjši neprevidnosti lahko izgubil. Zato se je našopiril in izjavil:

»Ti si izrabljaj mojo potrpežljivost. Užaljen sem. Moj lek je hud nate. Da se to popravi, mi moraš dati svojo hčer.«

To rekši, je s prstom pokazal tisto mladenko, grdobno s škilavim očesom in dolgimi čekani, štrlečimi iz ust. Makamuk je besnel, a Poljak se ni zganil. Zvil si je novo svalčico ter jo pripravil.

»Požuri se,« je grozil. »Ako boš

okleval, bodo moje zahteve vedno večje.«

Nastopil je molk, med katerim je Subienkow pozabil dramo, vršečo se na mejah severne dežele, in v svoji domišljiji speč ugledal svoj rojstni kraj in Francijo. Oziraje se v deklino z volčjimi okli, se je domislil neke druge ženske, majhne gledališnice, ki je srčkano pela in plesala in ki jo je spoznal, ko je prišel kot mladenič v Pariz.

»Kaj kaniš početi z dekletom?« je zagodrnjal Makamuk.

»Z menoj pojde ob vodi,« je odvrnil Subienkow in motril mladenko kot veččak. »Za dobro soprogo mi bo. To je čast, ki ni neprimerna mojemu leku, da se zvežem s tvojo krjvo.«

Ob Makamukovem glasu, ki je prerušil tišino, se je ves zdrznil.

»Tudi to se bo zgodilo,« je rekel. »Moja hči se bo peljala po reki s teboj. Razume pa se kajpak, da bom jaz sam trikrat zamahnil po tilniku.«

»In med vsakim zamahom uporabim mazilo?« je vprašal Subienkow, ki se mu je tesnoba jela mešati v radost.

»Uporabiš ga med vsakim zamahom! Odrini v gozd in naberi, kar ti je treba. Može, ki so tu, te pospremljajo in bodo pazili, da ne uideš.«

Poljakova grabežljivost je glavarja nazadnje preverila. Cisto gotovo si je moral biti popolnoma v svesti svoje trditve, ako je vpricho smrti govoril tako samozvestno in trzil liki stara babnica.

Sredi svojih čuvajev je Subienkow izginil med smreke. Makamuk in Jakaga sta stala med štirimi očmi.

»Kadar spoznaš njegovo tajno,« je zvitorepil Jakaga, »boš že še našel kako sredstvo, da ga ugonobiš.«

»A kako naj ga najdem?« je ugovarjal Makamuk. »Saj njegov lek to onemogoča.«

»E, se bo že dobil kosček kože na njegovem telesu, ki ga ne namaže s svojim celilom. Po tistem kotičku ga bomo zatlili. Na primer skozi ušesa. Zabodemo mu sulico v eno uho, da bo pokukala skozi drugo ven. Potlej pa so še oči. Njegova lekarija je za trdno prehuda, da bi se mogel z njo maziliti oči.«

(Dalje prihodnjik.)

jevske nacionaliste, ki trde, da so samo oni upravičeni nositi etiketo nemškega nacionalizma. In lanska komedija se bo zopet pričela. Pri tem pa bo trpel tujski promet in z njim splošno gospodarstvo.

Nemški fašisti proti Hindenburgu. Bivši turingiški fašistični ministrski predsednik dr. Frick je imel v Münchenu shod, na katerem je javno pozval predsednika Hindenburga, ki noče iti s fašisti, da naj odstopi.

Šolska stavka. V nemški provinci Braunschweig, kjer so na vladi narodni socialisti, so 26 brezkonfesijskih učiteljev odpustili iz službe. Nato je »Weltlicher Elternbund« (zveza staršev) proklamirala šolsko stavko na vseh prosvetnih šolah. Mnogo oseb so aretirali, ki so otroke po cestah odvrčale od šolskega obiska.

Kulturni boj v Litvi. V Litvo se je vrnil papežev nuncij Bartholomiej, ki je hotel izročiti predsedniku republike papeževa darila, med drugim tudi nove zlatnike. Predsednik pa je odklonil sprejem papeževga nuncija. Papež bo moral nuncija odpoklicati. Klerikalni listi pravijo, da je to barbarski čin, ki ga more storiti samo predsednik, ki je že rekel, da se Vatikana ni treba bati, ker ni oborožen. Vršil se bo kulturni boj z vsoto, ker se duhovništvo jako upira. Litva hoče odvzeti cerkveni vpliv na šolo in druge javne zadeve.

Velika izprtja na Norveškem. Že dolgo časa traja na Norveškem odkrit konflikt med inženjerci in delavci za novo kolektivno pogodbo. Delodajalci vztrajajo na zahtevi občutnega znižanja plač, o čemur delavci nočejo nič slišati. Dosedaj se nahaja 43.000 delavcev v odkritem obrambnem boju, katerim bo s 15. aprilom sledilo še 25.000 delavcev.

Omilenje gospodarske krize. — Angleški minister za trgovino je izjavil v nekem govoru, da se kažejo zadnji čas nedvomni znaki izboljšanja gospodarskega položaja in je njena povdarnost, da se je število brezposelnih v zadnjih dveh tednih znižalo v Angliji za 110.000 oseb.

Obvezno zavarovanje za poljedelsko delavstvo na Angleškem. Angleška delavska vlada je sporočila mednarodnemu uradu dela, da je poleg 16 mednarodnih konvencij, ki ratificirala tudi konvencijo o bolniškem zavarovanju poljedelskega delavstva. To konvencijo so ratificirale doslej: Nemčija, Avstrija, Bolgarija, Velika Britanija, Luksemburg in Češka. Naša država te konvencije še ni ratificirala, čeprav smo agrarna država in imamo mnogo kmetijskega delavstva. Konvencija je iz leta 1927.

Bivši kralj Alfonz — kakor poroča iz Ženeve socialistični list — se namerava naseliti v Švici blizu Lucerna ob Vierwaldstädtkem jezeru, kjer je dobil kraljev prijatelj naloge, da kupi primerno vilo za kraljevo rodbino.

Upornike na Azorih je portugalsko vojaštvo, kakor pravijo uradna poročila, po hudem boju premagalo.

Ženske v službi turške policije. Turški list »Republica« javlja, da pripravlja vlada obsežno reorganizacijo policijske službe. V bodoče se bodo v policijski službi uporabljale tudi ženske.

Svečana proslava desetletnice »Svobode« v Ptuj.

Sodelovanje zunanjih društev.

V soboto 25. in nedeljo 26. aprila proslavi »Svoboda« v Ptuj desetletnico svojega obstoja.

V soboto, dne 25. aprila se bo vršil ob 20. uri v Društvenem domu pevski koncert, pri katerem nastopijo pevski zbori »Svobode« iz Celja, Maribora in Rog. Slatine.

V nedeljo, dne 26. aprila, se vrši ob 8. uri dop. v hotelu »Slon« jubilejna seja.

Ob pol 15. uri pa slavnostna predstava Cankarjevega »Hlapca Jerneja« v mestnem gledališču.

Ob 20. uri zvečer se vrši družabni večer s petjem in plesom.

Vsi prijatelji delavskega kulturnega gibanja iskreno vabljeni!

Sijajno uspeli prosvetni večer v Ljubljani.

Tako je treba delati povsod.

Delavsko glasbeno društvo »Zarja« in Delavska kulturna zveza »Svoboda« sta priredili v petek, dne 17. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice prekrasen družabni večer. Obsežen dnevni red je bil posrečeno izbran, kakor je razvidno iz zadnjic objavljenega vabila, tako da je med navzočim občinstvom vladala ves čas prava in oduševljena napetost prav do zadnje točke (znamenitosti novega Dunaja). Obe predavanji, godbene, pevske in druge točke so nudile tako poljudno in razvedrilno udušeno snov, da se je ohranilo med udeleženci ves večer najpristranejšje razpoloženje. Tudi obisk je bil prav dovoljen, ker je bila dvorana popolnoma polna občinstva. Prepričani smo, da bo ljubljansko delavstvo take razvedrilne prireditve tudi v bodoče vedno rado obiskovalo in le želimo, da nam obe kulturni organizaciji kmalu zopet priredita enak in več enakih večerov, kakor je bil ta.

Ljubljana.

48 ljubljanskih pekov pred sodiščem. Ljubljanski peki sede na zatožni klopi, ker se niso hoteli pokoriti banski odredbi z dne 23. decembra 1930, da ne smejo dražje prodajati kruha kakor belega po 4 Din in rženega ne nad 3.50 Din. Proti odredbi banske uprave so sklenili 11. februarja t. l., da zvišajo cene kruha za 50 par. Dne 13. februarja so tudi intervenirali pri banski upravi, da naj se odredba preklicuje, a banska uprava jim ni ugodila. Peki so pa kljub temu izdali novi cenik in napisali spodaj, da se mora vsak pek ravnati po teh cenah, če ne, ga zadene kazen po obrtnem redu. Obtožba pravi, da je s tem dostavkom spravi predsednik zadruga peke v zmoti. Peki pa so izjavili, da bodo cene znižali samo na pritisk sodišča. Peki so torej obtoženi zaradi kršitve zakona o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije. Peki se v glavnem opravičujejo s tem, da so se ravnali v zadnjem času po ključu, da je kruh 1 Din dražji kakor kilogram moke. Te cene je tržno nadzorstvo odobrilo takrat. Poznejšim odredbam so se peki pokorili do 18. februarja 1931. Peki so se pa pritoževali, da imajo izgubo, da so zadolženi, zato je bila zadruga prisiljena, da ni spravila pekov na boben. Peki se tudi pritožujejo, da banska uredba podpira samo veleobrate ter navajajo cene kruha drugod. Končno pravijo, da se hoče spraviti ves stan na beraško palico, zlasti, ker je maksimiranje cen dvorezen nož itd. — Zasliševanje bo več dni in morda še le danes zaključeno. — Peki vobče delajo po dosedanjih cenah z razmeroma velikim vzponom med ceno moke in kruha. Dosedanje cene kruha so se gibale 1 Din nad ceno moke, to je 25% pribitka. Ker pa se moka napeče blizu 40 odst., znaša razlika med ceno kruha in moke okoli 65%. To je mnogo. Nikakor pa niso konzumenti dolžni pekoma delati — kapital na debelo.

»Prijatelj Prirode« v Ljubljani sklicuje svoj II. redni občni zbor v torek, dne 28. aprila ob 7. uri zvečer v palači Delavske zbornice v Ljubljani v prostorih Strokovne komisije. Na občnem zboru se bodo dale važne informacije. Zato naj se ga udeležijo vsi člani, in lahko pripeljejo tudi svoje prijatelje. **V nedeljo, dne 26. t. m. priredi ljubljanski »Prijatelj Prirode« izlet na Bled skozi Vintgar.** Dobrovo in na Jesenice. Odhod s prvim gorenjskim vlakom. Vsakdo naj se prijavi v društveni pisarni radi polovične vožnje, ki velja za 10 članov, ki skupno potujejo. Karte kupite do Lesc. Odtam odhod na Bled, čez Vintgar na Jesenice, kjer se vrši ob 3. uri popoldne ustanovni občni zbor. Vodja izleta bo s. dr. Tuma.

Umrli je odvetnik dr. Alojzij Kolkaj, ki se je v letih okoli 1900 gibal v vrstah narodnih socijalcev, pozneje pa je bil pristaš starejših naprednjakov.

Inozemski kapitalisti preganjajo naše državljane v Mariboru.

Velikanski dobički, ki jih imajo inozemski tekstilni tovarnarji v Jugoslaviji, jim še ne zadoščajo. Ko se je v Mariboru končno delavstvo predramilo in zahtevalo, da jim tekstilni tovarnarji plačujejo v smislu zakona nadurno delo s 50% poviškom, so začeli tovarnarji z vsemi možnimi sredstvi najostrejši boj proti domačemu delavstvu. Predvsem so se dogovorili, da ne plačujejo nadur s 50% poviškom, in s tem sabotirajo jugoslovanske zakone. Ko pa so se obrnili potem delavci za pomoč na sodišče, so se tovarnarji, sami inozemci, celo dogovorili, da takšnih delavcev nobeden ne sme sprejeti v službo.

Jugoslovanski državljani, ki se bo skliceval na jugoslovanske zakone, bo torej na naši zemlji kaznovan od inozemca s tem, da nikjer ne bo dobil kruha. To so nezaslišane razmere.

A inozemski tekstilni tovarnarji so šli še dalje. Te dni sta se zgodila v Mariboru dva kričeča slučaja:

V eno največjih tekstilnih tovarni, Doctor & drug, last nekega dr. Zuckerja na Dunaju, je vstopil pred tednom dni v službo naš delavec, ki je poprej zahteval od neke druge tovarne, da mu izplača nadure s 50% dodatkom. Ko pa so v tovarni Doctor & drug za to zvedeli, so delavcu takoj odpovedali službo. Tovarno Doctor & drug vodi inozemec ravnatelj Karel Fischer, ki že dolga leta uživa v Mariboru gostoljubje naše države. Ali je potrebno, da ima dr. Zucker v Mariboru ravno g. Fischerja? Ali je ta Karel Fischer nenadomestljiv? To vprašanje naj reši banska uprava, zlasti pa Inspekcija dela in mestna policija. Kdo nas more siliti, da nudimo gostoljubje takšnim inozemcem?

Prav enak slučaj se je dogodil v tovarni inozemca Johana Brauna, doma iz Reichenberga na Čehoslovaskem. Ta Johan Braun, ki je v družbi z nekim Avgustom Ehrlichom iz Reichenberga, je tudi odpovedal

Maribor.

„Delavska olimpiada na Dunaju“!

V petek, dne 24. t. m., ob 8. uri zvečer se vrši v prostorih »Svobode« na Slomškovem trgu št. 6 sestanek vseh del. društev, kjer se bo razpravljalo o naši udeležbi na dunajski olimpijadi. Pridite vsi! Posebno pa kličemo tiste, ki se zanimajo za dunajske slavnosti.

»Svoboda«. V sredo 22. t. m. ob 8. uri zvečer predavanje o petroleju in njegovem gospodarskem pomenu; 60 skioptičnih slik. Pridite vsi!

Radi suma umora kmeta Kancelerja aretiran. V Vinkovcih je bil te dni aretiran in priveden v Maribor Friderik Klančnik, ki je bil po izpovedbi Mohorka soudeležen pri umoru kmeta Kancelerja. Oblasti domneva, da so z aretacijo Klančnika zaprli vse člane roparske tolpe, ki je poslednja leta morila in ropala v okolici Maribora.

Velika razprava v porotni dvorani. V četrtek, dne 23. aprila t. l., se bo začela v porotni dvorani mariborskega sodišča velika razprava proti štirim obtožencem: Vincencu Bezjaku, Dominiku Jamerniku, Francu Klemensbergerju in Alojzu Golobu, ki so obtoženi hudodelstva umora finančnega stražnika Resnika Janka v št. Ilju v Slov. gor. Slednji je bil umorjen 7. sept. 1926 na meji pri št. Ilju. Obtoženi so bili že leta 1927 dvakrat pred poroto, ki pa jih je takrat oprostil. Sedaj je bilo postopanje obnovljeno, ker so se baje nekateri obtoženci med tem hvalili, da so bili udeleženi pri umoru, pa jim niso mogli ničesar dokazati. Koliko je na tem resnice, bo pokazala razprava, ki je že sedaj določena na tri dni in se bo radi tega vršila v porotni dvorani. Vabljeni je okrog 100 prič. Senatu 5 sodnikov, ki bo v tej zadevi sodil, bo predsedoval sodni svetnik g. Lenart, obtožene pa bodo branili zagovorniki dr. Kumbatovič, dr. Reisman in dr. Šnuderl. Za razpravo vlada velikansko zanimanje.

Drevoredna pot zanemarjena kot vaška cesta. To je namreč slučaj v sicer prijetnem drevoredu, ki pelje od mestne glavnice proti brodu. Pri odvažanju snega iz mestnih ulic, so razorali težki traktorji pot v tem drevoredu tako, da se sedaj v velikih jamah zbira blato in nastajajo velike mlake. Ti nedostaki bi se dali lahko odpraviti, potrebno bi bilo le, da se nasuje tam nekaj gramoza. Po tej poti gazi blato vsak dan veliko število ljudi, ki hodijo na pobrežko pokopališče in v tovarne. Bilo bi želeto, da mestni stavbeni urad pot takoj nasuje. Seveda, ledor si ogleda Tattenbachovo ul. in

službo delavcu in njegovi ženi, ker sta zahtevala od prejšnjega delodajalca plačilo nadur v smislu našega zakona. Ko je delavec v strahu za svoj kruh g. Braunu predložil, da je itak že odstopil od svoje terjatve napram prejšnjemu službodajalcu, tudi inozemskemu tekstilnemu tovarnarju, je g. Braun vedikodušno izjavil, da pometakem lahko delavec ostane še v njegovi tovarni.

Malo poprej je g. Braun odpovedal službo 6 delavcem, ki so se zatekli k Jugoslovanski strokovni zvezi za od pomoč glede nadur. Zastopniku Delavske zbornice je g. Braun kar odkrito priznal, da vsled dogovora tovarnarjev, za katerimi stoji Zveza industrijcev, ne sme sprejeti delavcev, ki zahtevajo nadure plačane s 50% poviškom.

Tudi g. Braun, rojak iz Deutschböhmen, je seveda nenadomestljiv tujec v Mariboru. Naravno, da to izsiljevanje napram našemu delavstvu, da se odreče zakonitim zahtevam, predpisom naše zakonodaje, vzbuja med delavstvom in pred vso našo javnostjo orkane odpora in nezadovoljstva. Ali ni nikogar, ki bi naše delavstvo zaščitil pred takšnimi represalijami tujcev, ki so prišli k nam s starimi stroji, drugod, v inozemstvu izranžiranimi, da se na debelo okorišajo s carinsko zaščito in nizkimi delavskimi mezdami? Ali smo že res prava kolonija nemških tovarnarjev s Severne Češke in z Dunaja? Kaj bi se zgodilo tem tovarnarjem, če bi postopali tako doma, v svojih državah? In kaj bi se zgodilo recimo jugoslovanskemu državljanu, ki bi se drznil tako delati z avstrijskimi ali češkimi delavci?

Pričakujemo, da bo vlada enkrat energično posegla vmes in končno napravila red. Ni dovolj, da je vlada prepovedala uvoz starih tekstilnih strojev. Prepovedati je treba in odločno zabraniti tudi uvoz takšnih tovarnarjev in ravnateljev, ki sabotirajo jugoslovansko zakonodajo; z onimi, ki so že tu, pa čez mejo!

druge ceste po mestu, ki niso mnogo boljše, ta ne bo verjel, da bi v tem drevoredu v doglednem času pot popravili.

Tujski promet. Na glavni kolodvor se je pripeljalo do polovice tega meseca 940 tujcev, od teh 343 inozemcev.

Vlom v meroizkusni urad so minuli teden izvršili tatovi, ki pa niso dosegli svojega namena. V uradu se namreč ni nahajalo nič gotovine.

Celje.

Tečaj za avtoženo varenje v Celju. V Celju se bo vršil meseca maja štirinajstodnevni tečaj za avtoženo varenje. Pouk se bo vršil ves dan. Vršil se bo le, če se prijavi dovolj udeležencev. Prijave je poslati Obrtnemu društvu v Celje do dne 28. t. m. Ako bi se v Celju tečaj ne vršil, se priredi tečaj za že izvežbane varilce v Mariboru.

Ruše.

Ponovne redukcije delavstva v tovarni za dušik. Dne 15. t. m. je naznanilo ravnateljstvo z razglasom na službeni deski, da je vsled popolnega zastoja naročil za tu izdelane produkte primorano ponovno reducirati stalež že zaposlenega delavstva. Se isti dan je dobilo 41 delavcev 14 dnevno odpoved službovanja, ki preteče s 30. aprilom. Ravnateljstvo še pristavlja, da je do podrobnosti preiskalo vse slučaje odpustitve, kakor družinske razmere, dobo zaposlitve, stroko itd., ter da je vsaka prošnja za preklic odpovedi brezuspešna, kar znači, da bo vsaka intervencija od strani obratnih zaupnikov v tej smeri odklonjena. Dejstvo je, da so vsled že prej izvršenih redukcij, sedaj oduševljeni večinoma družinski očeti, ki so deloma tudi v tovarniških stanovanjih. Z odpovedjo službe pa je v vseh slučajih odpovedano tudi stanovanje. S ponovnimi redukcijami delavstva bodo posredno prizadeti tudi trgovci in obrtniki. Delavstvo je že vsled delne zaposlitve (6urnega delavnika) močno zadolženo pri trgovcih in obrtnikih. Nad rusko delavstvo sta prišli beda in pomanjkanje.

Tako se dela. Brezposelnih imamo več kot dovolj; obratovanje v tvornici vžigalic je ustavljeno, z redukcijami delavstva v tvornici dušika se nadaljuje, v tukajšnji lesni industriji g. F. Glaserja pa je še vedno vpeljan 11 urni delovnik. Poskrbljeno pa je za te reveže tudi v tem podjetju, da pri 11 urnem delu ne zaslužijo preveč.

Hrastnik.

Občni zbor »Prijatelj Prirode« se je vršil dne 12. aprila t. l. Iz poročil funkcionarjev posnemamo, da šteje društvo 50 članov. Društvo je poleg svojih številnih izletov v naravo prirejalo tudi predavanja, tako da smelo trdimo, da je res vršilo svojo nalogo. Posebno priznanje in zahvala gre prav agilnemu predsedniku s. Franju Beutlu ter ostalim funkcionarjem. Občnega zbora so se udeležili tudi delegati iz Zagreba, Celja in Trbovelj. Pred in po občnem zboru je pevski odsek »Svobode« I. zapel dve delavski pesmi in planinsko: »V hribih se dela dan, v hribih žari«. Društvu želimo vsestranskega razmaha. Istočasno priporočamo, da se vse delavstvo, staro in mlado včlani pri »Prijateljih Prirode«.

Izlet »Prijatelja Prirode«. V nedeljo, dne 26. aprila t. l., priredi omenjeno društvo popoldanski izlet v Retje. Ker je pot lahka in ker se vračamo še pred nočjo nazaj domov, vabimo pred vsem, da se udeležijo družinski očetje in matere s svojimi sinovi in hčerkami tega izleta. Da boste saj videli, da je v naravi tudi zabava, ne samo v gostilnah. Tudi otroku je potrebna zabava. Torej v nedeljo popoldne v Retje, odhod točno ob pol 2. uri izpred Delavskega doma. Vodja Martin Pfeifer. V slučaju slabega vremena izlet odpade. Družnost!

Črna.

Graditev vodovoda v Črni. Dne 13. t. meseca se je pričelo pri nas graditi vodovod, ki je bil v načrtu že 10 let, vendar je do realizacije prišlo šele letos. Da se je gradnja sploh omogočila sta predvsem k temu pripomogla oblast in tukajšnji rudnik.

**Vsakdo mora čitati
Fr. Žgečev knjižo**

o spolni vzgoji

Stane 8 Din in se dobi
v vseh knjigarnah. ---

Banska uprava je nakazala v ta namen v celoti 100.000 Din. Rudnik pa letno 10.000 Din in to skozi 15 let, torej v celokupnem znesku 150.000 Din. Da je graditev vodovoda potrebna o tem ni dvoma, kljub temu, da je nekaj takšnih, ki bodo morali prispevati večje zneske, precej razburjenih. Gotovo je, da bodo še enkrat sedanjí občinski upravi hvaležni, ker bo izvedena gradnja, ki bo služila tudi poznejšim generacijam, katerim ne bo treba več odplačevati za to svrhu najetega posojila. Toliko v splošnem; kar se pa delavcev tiče, se dela začasno s osmimi možmi, seveda samim sedaj pri odkrivanju vrelcev, pozneje pa bo delalo tudi do 50 mož. Plače so 4.50 Din na uro, kar seveda za draginjo v obmejnih krajih ni veliko. Dosedaj so zaposleni sami bivši rudarji, povečinih reducirani in se bodo tudi v bodoče prvenstveno sprejemali samo reducirani; le, če bo teh premalo, pridejo drugi na vrsto. Kakor pa se čuje, teh ne bo premalo, ampak mnogo polovico preveč. V tem oziru je občinska uprava storila prav, da je napravila za družbo »Obnova«, ki gradi omejenjé večveč, dogovor, da sme šele potem sprejemati delavce od zunaj, kadar domačini ne bo dovolj na razpolago. Kako bodo postopali predpostavljeno z delavci itd., o tem bomo poročali. Delovni čas znaša 48 ur tedensko.

Braslovče.

Revna je umrla, pa je bila tudi revno pokopana — pobožnost ne odtehta denarja. Kljub temu, da je že mesec dni preteklo, odkar smo pokopali Marijo Erbecelj, vdovo po vojnem invalidu, še danes govorijo ljudje v našem kraju o njenem pogrebu in vsem, kar se je v zvezi s tem pogrebom dogodilo. Pokojnica je bila pošena, pridna in zelo pobožna žena. Med drugim je bila članica Tretjega reda in menda tudi drugih bratovščin, imela je naročenih več nabožnih listov itd. Z eno besedo: bila je res vzgledna krščanska žena in mati. Umrla je po sila mukepolni bolezni in si je, kakor bi rekel kakšen katoliški list, že na tem svetu zaslužila sveta nebesa. Neposredno po njeni smrti se je napotil njen sin v farovž, da se dogovori radi pogreba. Na vprašanje, če se bo materi zvonilo, ker ni denarja, je odgovoril dušni pastir, da se bo zvonilo četrť ure, ko bodo umrlo prinesli. Sin se je čudil tem izjavam tem bolj, ker je tudi pokojnica svoj čas precej darovala za nabavo novih zvonov in je še posebej plačala Din 75.— za vlitó ime svojega v vojni padlega moža na zvonu. Ker ni bilo

denarja, bi skoro tudi maše-zadušnice ne bilo. Sin bi bil moral plačati poleg pristojbine za mašo tudi po šest dinarjev za vsake pol ure čakanja na mašo od 7. do 9. ure popoldne. Delavec zasluži na uro, pri res trdem in napornem delu Din 2.50, čakanje na mašo pa stane kar Din 12.— na uro! — Ljudje vprašujejo, zakaj ta razlika med revnimi in bogatimi katoličani, ali velja več pobožnost ali denar? Ako molitve po prednost pred revnimi tudi v nebesih, ker se za prve več in slovesnejše molí, kot smrti kaj pomagajo, potem imajo bogati za revne. Kakšna razlika je med revnim in bogatim kristjanom, smo imeli priliko videti 23. marca, ko je umrla neka dijakinja, hči uglednega posestnika. Tej je zvonilo trikrat na dan po eno uro in pogreb se je vršil nadvse slovesno. Seveda, je bilo treba plačati. Tako vidite, ljudje božji, kadar bodo pobirali za zvonove, le darujte, da bodo lahko zvonili bogatim, revni pa, ki so v življenju živeli skromno, tudi v smrti lahko pogrešajo zvonjenje, peje in molitve. Vera peša, pravijo, čudno je le, da ne peša še bolj. — Katoličan, ki je spregledal.

Ptuj.

Zahvala. Podpisana se najtopleje zahvaljujem delavstvu, katero je spremlilo mojega moža k zadnjemu počitku. Iskreno pa se zahvaljujem sodrugom zaposlenim v tovarni Paul Pirich za poklonitev venca ter prejeti znesek Din 169.— podpore, kateri mi je pri tem pripomogel iz

gmotnih razmer. — Ptuj, 18. IV. 1931.
— Marija Bela.

Redko in zaslužno priznanje in odlikovanje.

Redko se pripeti, da bi bil kakšen naš, ali pa tudi inozemski prepat, tolikokrat odlikovan z največjimi odlikovanji, kot je to slučaj z našim domačim prepatom iz splošno poznane »Laboratorija Alga Sušak«. Prepat »Alga« za masažo, »Energin« za jačjenje krvi, živčevja in apetita. Preparati »Alga« so bili dosedaj odlikovani: dvakrat v Parizu, Londonu, Petrogradu, Genevi, Firenci, Bruselju in sedaj nazadnje v tekočem mesecu na velikí mednarodni izložbi v Nizzi z največjim trojnim odlikovanjem: z zlato kolajno, z velikim častnim pokalom in častno diplomom. Afimacija tega našega čisto domačega podjetja jača med drugim tudi naš prestiž v inozemstvu, a tudi čema dela čast naši domači industriji, ker uspešno izpodriva iz domačega tržišča inozemske preparate, ki so žal preplavili našo deželo. Preparati laboratorija »Alga« tekmujejo danes na mednarodnih izložbah in dobivajo prve nagrade, paralelno s tem pa si tudi osvajajo mednarodni trg, pa ne morda z reklamo, temveč vsled svoje odlične kvalitete, dobrine in uspehov.

**Pristopajte k
zadrugi**

„Delavski dom“

r. z. z. o. z. v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din,
delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost da bo član te delavske zadruge.

**Kupujte svoje
potrebščine
pri naših
inseren-
tih.**

NI POTREBA

skrbeti, kje si boste nabavili obleke, čevlje, sandale, perilo, klobuke, ter vsakdanje potrebščine, ker kupite iste po zelo solidnih cenah pri

JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2.

Oglejte si izložbe in zalogo!

Hitro se en zvezek!

od
Papirnice
Študentske tiskarne
Šlomškov trg 6

MALA NAZNANILA.

Vsi letni naročniki dobe **zastoni**

14 kratno originalno ameriškansko
zlato nalivno pero

ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**,
(900 strani, 32 tabel) ali eno prvovrstno
radijsko cev.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled „Radio-welt“. Naroča se Administration der „Radio-welt“ Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Usnjate rokavice v veliki izbiri

tu in inozemske nogavice po
nizkih cenah.

Trgovina z rokavicami in stezniki

Marija Sieber,
Maribor, Glavni trg 14, preje Gosposka 9.

**ELEKTROMEHANIČNA DELAVNICA
M. TRABI**

Maribor, Vodnikov trg 3, Tel. 2702

Popravila vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Kolesa, otroške vozičke, gramofone in šivalne stroje vseh vrst popravljajo najceneje meh. del.

Justin Gustinčič

Maribor, Tattenbachova ulica št. 14
Velika zaloga gramofonov in plošč znamke „Columbia“ in več drugih znamk.

**V tekstilnem bazarju
Vetrinjska ulica št. 15
Maribor**

se dobi dobro blago za ženske in otroške obleke po Din 8.—, 10.—, 12.— meter. Oglejte si pred nakupom.



Obisk je lepa Zlatica dobila.
Da se nagleda bale in perila,
prišed nekoč je znanaka ji v poseto
nabirat dobre nauke in nasvete...

Prepričevalno Zlatica je rekla:
Ko dolga, dolga doba bo potekla,
perilo to trpežno bo ostalo,
ker z Zlatorogom vedno se bo pralo.

Oj zlata Zlatica — glas gre okrog:
nad vse je terpentinsko milo Zlatorog!

(Nadaljevanje sledi.)

13

Zlatorog

Nalagajte svoje prihranke
v Štajerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Rotovski trg 6.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnе v Mariboru. - Telefon štev. 2324.